

Sygn. akt: I C 255/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Monika Muszko-Adamczak
Protokolant:	stażysta Małgorzata Spendel

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2018 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa Z. B. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w G.

o odszkodowanie

1. powództwo oddała;
2. nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa kasa Sądu Okręgowego w Gliwicach adwokatowi M. S. wynagrodzenie w kwocie 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) oraz 23 % VAT, a także zwrot wydatków w kwocie 67,60 zł (sześćdziesiąt siedem 60/100 złotych) tj. łącznie 289 zł (dwieście osiemdziesiąt dziewięć złotych) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi;
3. odstępuje od obciążania powoda kosztami procesu.

SSO Monika Muszko-Adamczak

Sygn. akt I C 255/15

UZASADNIENIE

Powód Z. B. (1) pozwem złożonym w dniu 8 października 2015 roku domagał się - po ostatecznym sprecyzowaniu żądania (k. 290 akt), zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa - Dyrektora Aresztu Śledczego w G. kwoty 128.800 złotych za osadzenie w celi z osobami palącymi oraz zasądzenie kwoty 20 000 złotych za naruszenie dóbr osobistych poprzez nie zapewnienie dostatecznego poziomu bezpieczeństwa i narażenie go na kontakty z R. W. oraz z tytułu braku anonimizacji danych osobowych poprzez naruszenie dobra osobistego związanego z ochroną imienia i nazwiska. Jednocześnie wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając podał, iż przy przyjęciu do Aresztu zgłaszał, że jest osobą niepalącą, a pomimo to osadzany był w celi z osobami palącymi. Podniósł, iż przy przyjęciu został zmuszony do podpisania dokumentu wyrażającego zgodę na przebywanie w celi z osobami palącymi i pomimo, że po czasie wycofał zgodę, nadal był osadzany z osobami palącymi. Wskazał, iż z osobami palącymi przebywał w następujących okresach: od dnia 28 lutego 2013 roku do 29 marca 2013 roku z M. S., od 8 października 2013 roku do 4 listopada 2013 roku z D. M., od 14 listopada 2013 roku do 14 sierpnia

2014 roku z T. S. oraz od 5 grudnia 2014 roku do 13 stycznia 2015 roku z D. S.. Nadto podał, iż w dniu 28 lutego 2013 roku został osadzony w celi wspólnie z R. W., który od samego początku chwalił się, że odpowiada za pobicie ze skutkiem śmiertelnym i groził powodowi, co pozostawało w związku ze złożeniem przez powoda zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez tego osadzonego. Powód został osadzony na oddziale chronionym, ale mimo to nadal miał styczność z R. W., gdyż okna celi R. W. wychodziły na spaceriak. Spowodowało to, że przestał wychodzić na spacer w obawie o własne życie. Dalej powód wskazał, iż w listopadzie 2013 roku powód udając się do łaźni natknął się na czekającego w osiatkowanej poczekalni R. W., który mu ubliżał, wyzywał od konfidentów i wykonywał charakterystyczny ruch ręką po gardle. Nadto, zdaniem powoda zostało naruszone jego dobro osobiste poprzez wywoływanie go z celi do lekarza, czy do poczekalni z imienia i nazwiska, co powodowało, że żył w ciągłym strachu, bowiem inni osadzeni mogli się dowiedzieć kim jest.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa – Dyrektor Aresztu Śledczego w G. reprezentowany przez Prokuratorię Generalną wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Uzasadniając podniósł, iż pozwany zapewnił powodowi warunki odbywania kary pozbawienia wolności w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. Podał, iż zgodnie z oświadczeniem, które powód samodzielnie podpisał został on umieszczony w celi mieszkalnej przeznaczonej dla osób palących. Zaprzeczył zarzutom, jakoby funkcjonariusze Służby Więziennej zmuszali go do składania oświadczeń niezgodnych z jego wolą lub w jakikolwiek sposób wpływali na jego składane przez powoda oświadczenia. Podniósł, iż restrykcyjnie przestrzega się oddzielania osób palących od niepalących przy rozmieszczaniu więźniów. Pozwany podał, iż zjawiskiem często stosowanym przez osadzonych są świadome, wielokrotne zmiany w deklaracjach osadzonych w zakresie palenia. Kwestia osadzenia powoda w danej celi mieszkalnej była z nim każdorazowo konsultowana. Powód dobrowolnie składał podpisy pod oświadczeniami, które dotyczą wyrobów tytoniowych i nie zgłaszał w tym zakresie żadnych uwag. Odnosząc się do zarzutu w zakresie narażenia zdrowia powoda, w związku z zagrożeniem jakie odczuwał ze strony R. W. pozwany wskazał, iż powód od dnia 13 grudnia 2013 roku został umieszczony w grupie i celi o specjalnym doborze współosadzonych. Wskazał, iż pozwany zgodnie z obowiązującymi przepisami i możliwościami w tym zakresie podjął wszelkie działania zapewniające powodowi bezpieczeństwo.

W toku przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód Z. B. (2) w pozwanym Areszcie Śledczym w G. przebywał w okresie od 1 marca 2013 roku do 14 sierpnia 2014 roku oraz w okresie od 26 listopada 2014 roku do 18 lutego 2015 roku.

Powód został doprowadzony do pozwanej jednostki w dniu 1 marca 2013 roku.

Powód w dniu przyjęcia do pozwanej jednostki zadeklarował się jako osoba używająca wyroby tytoniowe (palący). Fakt ten potwierdził podpisując stosowane oświadczenia w tym zakresie: w dniu 5 marca 2013 roku oraz 11 marca 2013 roku. Powód złożył podpis pod oświadczeniem dobrowolnie, nie był przez nikogo zmuszany do składania oświadczenia niezgodnego z jego wolą. W związku ze zgłoszoną deklaracją został on umieszczony w celi mieszkalnej, przeznaczonej dla osób palących.

W dniu 14 kwietnia 2013 roku powód zadeklarował się jako osoba niepaląca, potwierdzając tą deklarację w dniu 3 czerwca 2013 roku.

Ze skazanym T. S. powód przebywał wspólnie w celi dla niepalących. T. S. deklarował się jako niepalący i nie palił w celi. Z D. S. powód przebywał w celi dla niepalących. D. S. palił, podał, że czasami to powodowi przeszkadzało, a czasami nie.

Przebywając w pozwanej jednostce powód był każdorazowo osadzany zgodnie ze składanymi deklaracjami dotyczącymi używania wyrobów tytoniowych. Powód nie zgłaszał żadnych skarg w zakresie swojego zakwaterowania.

W pozwanej jednostce osadzeni wywoływani są z celi za pomocą domofonu. Każda cela połączona jest domofonem z centralą, która znajduje się w dyżurce. Przy wywołaniu używa się nazwiska i sformułowania „pan”, podaje się także cel wyjścia z celi, żeby osadzony mógł się przygotować. Przy wywoływaniu osadzonego z konkretnej celi włączany jest domofon przynależny do tej celi i o tym, że ktoś jest wywoływany wiedzą tylko współosadzeni w tej samej celi. Ta sama procedura obowiązuje, gdy osadzony udaje się na wizytę do lekarza. Osadzony rano wystawia kartkę - zgłoszenie do lekarza, które jest wpisywane w książkę zapisów do lekarza. Oddziałowy informuje przez domofon osadzonego, że ma się przygotować do lekarza. Komunikat ten słyszą wyłącznie współosadzeni. Następnie oddziałowy otwiera celę i przekazuje osadzonego funkcjonariuszowi, który odprowadza osadzonego w rejon posterunku (...), gdzie znajduje się tzw. poczekalnia. Poczekalnia jest częścią korytarza, podzielona jest na dwa oddzielne pomieszczenia osiatkowane. Z poczekalni wzywa funkcjonariusz lub pielęgniarka przy użyciu sformułowania „następny”. W poczekalni nie używa się imion ani nazwisk.

Gdy wizyta dotyczy specjalisty, oddziałowy dostaje przez telefon informację, kto ma iść i doprowadza tą osobę na posterunek. Oddziałowy nie podaje na głos nazwisk osadzonych, których przekazuje funkcjonariuszowi, przekazuje mu pisemne zgłoszenie osób i przekazuje je funkcjonariuszowi.

Przed wprowadzeniem domofonów oddziałowy osobiście szedł do celi i informował z nazwiska osadzonego, aby np. przygotował się do lekarza, a po około 5 minutach przychodził ponownie po osadzonego. Procedura była taka, że wywoływano osadzonego po nazwisku. Wywołując funkcjonariusz stał w progu celi i nazwisko osadzonego mogli usłyszeć współosadzeni, ewentualnie przechodzący obok przełożony. Niektórzy funkcjonariusze powiadamiali osadzonych stukając kluczem w zamek drzwi i używając sformułowania „Proszę przygotować się do lekarza” - bez wskazania konkretnej osoby.

Powód w trakcie przybywania w pozwanej jednostce nie zgłaszał żadnych skarg lub zastrzeżeń na temat procedury wywoływania osadzonych z celi.

Powód w pozwanej jednostce miał zapewnioną możliwość korzystania ze świadczeń zdrowotnych i miał zapewnioną odpowiednią opiekę medyczną, adekwatną do zgłaszanych schorzeń. Powód ma rozpoznaną chorobę niedokrwienną serca, nadciśnienie tętnicze, padaczkę pourazową, nawracające stany depresyjno-lękowe, przewlekłe zapalenie żołądka oraz żylaki podudzi. Po przyjęciu do jednostki włączono stosowne leczenie. W trakcie kolejnych dni pobytu powód był wielokrotnie konsultowany psychiatrycznie. Rozpoznano specyficzne zaburzenia osobowości oraz reakcję na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne. Przy kolejnych konsultacjach włączono leczenie farmakologiczne. Był konsultowany przez lekarzy specjalistów: dermatologa, ortopedę, neurologa. Powód zgłaszał skargi na niewłaściwą opiekę medyczną i kwestia ta była badana przez Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w K., który nie stwierdził żadnych nieprawidłowości w tym zakresie.

Powód podczas przebywania w celi z R. W. powziął informację od współosadzonego na temat popełnienia przez niego przestępstwa. W związku z powyższym powód zdecydował się złożyć zeznania obciążające R. W. w sprawie karnej, która toczyła się przez Sądem Okręgowym w Gliwicach o sygn. akt IV K 50/13. Po powrocie z czynności procesowych w dniu 17 maja 2013 roku osadzony R. W. zgłosił się do wychowawcy na indywidualną rozmowę informując, że w trakcie sprawy sędzia powiadomił go o nowych dowodach w sprawie, które chce przedstawić powód. Niezwłocznie po powzięciu tych informacji osadzonym nadano numery wspólne, celem uniknięcia wspólnego osadzenia lub umieszczenia w jednej grupie spacerowej. Powód został on umieszczony w grupie i celi o specjalnym doborze współosadzonych. Dokonano rozmieszczenia ich w celach tak, aby nie było możliwości bezpośredniego kontaktu pomiędzy nimi.

W dniu 6 listopada 2013 roku, realizując czynności zgodne z porządkiem wewnętrznym aresztu doszło do przypadkowej sytuacji, kiedy to funkcjonariusz prowadząc grupę, w której był także powód, do kantyny celem realizacji zakupów żywnościowych, przechodził przez rejon posterunku nr 8, gdzie w osiatkowanej części poczekalni R. W. oczekiwał na wizytę lekarską. R. W. zauważywszy powoda kierował w jego kierunku wulgarne słowa. Osadzeni w żaden sposób nie mieli możliwości kontaktu fizycznego pomiędzy sobą. Zdarzenie to nie miało żadnego wpływu na bezpieczeństwo powoda.

Powód w trakcie pobytu w pozwanej jednostce nie zgłaszał zastrzeżeń lub skarg w kwestii bezpieczeństwa osobistego.

Powód w trakcie przesłuchania podnosił, iż zostały naruszone przez pozwanego jego dobra osobiste. Wskazywał na konieczność przebywania w celi z osobami palącymi, niezapewnienie mu dostatecznego poziomu bezpieczeństwa poprzez narażenie na kontakty z R. W. oraz braku anonimizacji imienia i nazwiska.

/ **dowody:** zeznania świadka M. S. k.140 i zapis z dysku k.142, zeznania świadka T. S. k. 203 i zapis z dysku k. 206, zeznania świadka D. S. k. 384-385 i zapis z dysku k. 389, oświadczenie z dnia 5.03.2013r. k.49, oświadczenie z 3.06.2013r. k.56, zeznania świadków: Ł. W. k. 2013 i zapis z dysku k. 206, J. G. k. 244 i zapis z dysku k. 247, A. K. (1) k. 291 i zapis z dysku k. 294, A. M. k. 291-292 i zapis z dysku k. 294, G. G. k.385, T. K. k. 386, A. K. (2) k, 387 i zapisz dysku k. 389, zeznania świadków A. L. k.447-448, A. C. k. 448-449, S. K. k.449, W. M. k. 449, T. N. k. 450-451, R. D. k. 451, R. K. (1) k. 452 i zapis z dysku k. 454, dokumenty z akt IV K 50/13, a w szczególności: pismo Prokuratury Rejonowej z dnia 14 maja 2013 roku wraz z kserokopią notatki urzędowej z dnia 24 kwietnia 2013 roku oraz kserokopią pisma powoda k 388-391, wniosek R. W. z dnia 20 maja 2013 roku k 406, protokół rozprawy z dnia 15 lipca 2013 roku k 482-486, wniosek R. W. z dnia 19 sierpnia 2013 roku i 20 sierpnia 2013 roku k 573, 574, pismo powoda k 614, wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 4 grudnia 2013 roku k 628, notatka służbowa z dnia 13 grudnia 2013 roku i 6 listopada 2013 roku k 643, 644, przesłuchanie powoda k. 519-522 i zapis z dysku w systemie audio video k. 524, dokumenty zawarte w aktach osobowych powoda, dokumentacja skargowa, informacja o pobytach k. 40 – 47, deklaracja k. 48 – 56, notatki k. 58 – 68, 70, pismo z dnia 4 kwietnia 2013 roku k. 71, pismo z 10 maja 2013 roku k. 72, pismo z dnia 2 lutego 2015 k. 73, sprawozdanie k. 74 - 75, pisma z dnia 8 kwietnia 2015 roku k. 76, notatki k. 77, pismo z dnia 13 grudnia 2013 roku k. 79, przesłuchanie pozwanego k. 521-522 i zapis z dysku w systemie audio video k. 524, zeznania świadka R. K. (2) k. 367-368 /

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dowody.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły m.in. dokumenty, niezakwestionowane przez żadną ze stron co do zgodności zawartej w niej treści z rzeczywistym stanem rzeczy.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania pozwanego i zeznania przesłuchanych w sprawie świadków, gdyż korespondowały one z dowodami z dokumentów.

Przy ustalaniu stanu faktycznego nie wzięto pod uwagę zeznań świadka S. L.. Świadek nie posiadał żadnej wiedzy na temat powoda, nie pamiętał dokładnie ani jego osoby ani też czego dotyczyły rozmowy, które z nim prowadził.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych neurologa, kardiologa i psychiatry jako niezasadny. Celem opinii było ustalenie faktów, niemających znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem powód nie domagał się zadośćuczynienia za niewłaściwe leczenie.

Na walor wiarygodności zasługiwały częściowo zeznania samego powoda. Sąd nie dał wiary jego relacjom co do tego, że przy przyjęciu do Aresztu został przymuszony do podpisania zgody na umieszczenie go z osobami palącymi. Powód nie w żaden sposób nie wykazał tych twierdzeń. Nie dano także wiary twierdzeniom powoda, odnośnie niezapewnienia powodowi dostatecznego poziomu bezpieczeństwa, poprzez narażenie go na kontakty z R. W. oraz naruszenie prawa do prywatności poprzez wywoływanie go z imienia i nazwiska. Powód nie przedstawił na potwierdzenie powyższego żadnych przekonujących dowodów.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawą roszczeń powoda są przepisy art. 23 i 24 k.c. w związku z art. 448 k.c., a przesłankami odpowiedzialności pozwanego na gruncie tych przepisów jest: a) wystąpienie szkody, przez którą należy rozumieć zarówno uszczerbek o charakterze majątkowym, jak i niemajątkowym (krzywda), b) bezprawność rozumiana jako niezgodne z prawem działanie bądź zaniechanie oraz c) istnienie związku przyczynowego między określonym zachowaniem a szkodą.

Osoba odbywająca karę pozbawienia wolności musi się liczyć z ograniczeniami swobód i praw, mieszczących się w granicach prawnych regulujących odbywanie kary pozbawienia wolności. Ochronę z art. 24 k.c. przysługuje tylko w przypadkach działań bezprawnych, a bezprawność tę wyłącza działanie mające uzasadnienie w przepisach prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2003r. wydany w sprawie I KKN 480/01, LEX nr 137619).

Powód podnosił, iż zostały naruszone przez pozwanego jego dobra osobiste. Wskazywał na konieczność przebywania w celi z osobami palącymi, niezapewnienie mu dostatecznego poziomu bezpieczeństwa poprzez narażenie na kontakty z R. W. oraz braku anonimizacji imienia i nazwiska.

Niewątpliwie nie można uznać za naruszenie dóbr osobistych umieszczenie powoda jako osoby niepalącej w jednej celi z osobą palącą, zwłaszcza w konfrontacji ze zmiennością składanych przez niego deklaracji w tym zakresie. Powód podczas jego pobytu w jednostce zmieniał swoją deklarację odnośnie używania wyrobów tytoniowych. Nie potwierdziły się zarzuty powoda, odnośnie przymuszania go do wyrażenia zgody na umieszczenie go w celi z osobami palącymi. Powód nie w żaden sposób nie wykazał tych zarzutów. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy przekonuje, że zeznania te opierają się na jego subiektywnej ocenie poczynionej dla celów niniejszej sprawy i nie mają poparcia w rzeczywistości. Powód bowiem dobrowolnie zadeklarował się jako osoba paląca, zatem zgodnie z deklaracją umieszczono go w celi z osobami palącymi. Po czasie zmienił swoją zdanie oświadczając, iż jest osoba niepalącą, co zostało odnotowane i umieszczone w jego aktach osobo-poznawczych. Powód, zgodnie z aktualnym statusem był przeniesiony do celi dla osób niepalących. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, iż powód w trakcie pobytu w pozwanej jednostce nigdy nie składał żadnych skarg w zakresie swojego zakwaterowania. Mógł bowiem na bieżąco zgłaszać oddziałowemu lub wychowawcy zastrzeżenia, co do warunków odbywania kary.

Odnośnie zarzutów powoda w zakresie narażenia jego zdrowia, w związku z zagrożeniem jakie odczuwał ze strony R. W., to w oparciu o przeprowadzony materiał dowodowy Sąd uznał, iż strona pozwana po wpływie pism powoda do sprawy karnej niezwłocznie podjęła wszelkie możliwe działania, zapewniające powodowi bezpieczeństwo. Obu osadzonym nadano numery wspólne, celem uniknięcia wspólnego osadzenia lub umieszczenia w jednej grupie spacerowej. Powód został on umieszczony w grupie i celi o specjalnym doborze współosadzonych. Dokonano rozmieszczenia ich w celach tak, aby nie było możliwości bezpośredniego kontaktu pomiędzy nimi. Sąd uznał, iż jedno przypadkowe spotkanie, gdzie nie mieli oni ze sobą żadnego kontaktu fizycznego, byli odseparowani od siebie siatką nie zagrażało bezpośrednio życiu i zdrowiu powoda. Zauważyć należy, iż powód w trakcie pobytu w pozwanej nie zgłaszał zastrzeżeń lub skarg w kwestii bezpieczeństwa osobistego.

Zdaniem Sądu, nie zostało także wykazane, aby w jakikolwiek sposób zostało naruszone prawo do prywatności, poprzez wywoływanie powoda z celi przy użyciu nazwiska. Przesłuchani w sprawie świadkowie szczegółowo opisali procedurę wywoływania osadzonych z celi. Opisana została zarówno procedura obowiązująca po wprowadzeniu domofonów, jak i procedura, jaka obowiązywała przed zamontowaniem domofonów. Z relacji świadków wynika, iż nazwisko osadzonego jest słyszane wyłącznie dla osób przebywających w celi, natomiast w poczekalni przyjęte jest używanie zwrotów „następny proszę”.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd nie dopatrył się bezprawności zachowania pozwanego, a powód nie wykazał naruszenia jego dóbr osobistych ani doznanej krzywdy. W tej sytuacji Sąd oddalił powództwo jako niezasadne.

Na podstawie art. 102 k.p.c. sąd odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu, którymi byłby obciążony w całości z uwagi na jego trudną sytuację materialną. Jednocześnie Sąd nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa adwokatowi M. S. wynagrodzenie w kwocie 180 zł oraz 23 % VAT, a także zwrot wydatków w kwocie 67,60 zł tj. łącznie 289 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi na mocy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku (tekst jedn. Dz. U. z 2013 roku poz. 461 z późn. zm.).